

Информативни памфлет Помоћ при губљењу посла/отпуштању

Губљење посла је велика промена која за кратко време може да донесе много стреса. То је делимично и због тога што постоје важне финансијске одлуке које морате донети одмах. Овај памфлет садржи информације које могу да вам помогну да прођете кроз процес губљења посла.

Како да користите новац од исплате

Ваша права

Пре него што било шта одлучите, потребно је да разумете различите компоненте које чине 'исплату при отпуштању' коју примате од вашег послодавца.

Ваша укупна исплата ће вероватно садржати следеће:

1. Годишњи одмор на који сте имали право а нисте га узели, укључујући било какве додатке за одмор.
2. Исплату одмора на основу година запослења (Long service leave).
3. Исплату при отпуштању.

Неки послодавци у исплате при отпуштању такође укључују и суму базирану на неискоришћеним данима на име боловања.

Ваша исплата при отпуштању

Ваша исплата при отпуштању је сав екстра новац који примите због тога што сте отпуштени. Позната под именом Employment Termination Payment (ETP) ова исплата може имати:

- део који се не опорезује; и
- део који се опорезује.

Зависно од вашег уговора о запослењу, ви можете имати Transitional Termination Payment (TTP). Ви ћете имати TTP само ако имате право на Eligible Termination Payment према уговору или споразуму о запошљавању који је био на снази пре 10. маја 2006. Само TTP новац може да се пребаци у пензиони 'супер' фонд. ETPs не може да се пребаци у 'супер фонд'.

Део на који се не плаћа порез

Ваш неопорезовани (tax-free) део је ограничен на \$8,435 плус \$4,218 за сваку годину службе код вашег послодавца. Суме до лимита, чине ваш неопорезовани део.

Како се обрачунава порез на опорезиви део ваше исплате

Ваш послодавац ће вам дати одштампан извештај из којег ћете видети како је обрачуната ваша укупна исплата и да ли имате право на TTP или не. Детаљи о плаћању пореза на ову исплату су доле наведени. Ове стопе подразумевају да сте доставили ваш порески број (Tax File Number).

ETPs	
Године старости	Опорезивање
Испод 55	Првих \$165,000: 30% [†] Износ преко \$165,000: 45% [†]
55 или старији	Првих \$165,000: 15% [†] Износ преко \$165,000: 45% [†]

TTPs узети у готову	
Године старости	Опорезивање
Испод 55	30% ^{†‡}
55 или старији	Првих \$165,000: 15% [†] Износ преко \$165,000: 30% ^{†‡}

TTP пребачен у "супер" фонд	
Године старости	Опорезивање
Свако старосно доба	15% [†]

* Године последњег дана финансијске године када је била уплата.

† Плус Medicare допринос (Medicare levy) 1.5%

‡ TTP сума преко \$1 милион опорезује се 45% (плус Medicare Levy од 1.5%), осим када се пребаци у 'супер' и спада унутар ваше границе за допринос пре пореза.

Напомена: 'допринос за поплаве' такође може да важи за уплате примљене у 2011/12. години.

За више детаља, идите на www.ato.gov.au

Шта урадити и када

Прва недеља:

Прегледајте податке о исплати

Проверите да ли је извештај о вашој уплати од послодавца тачан у погледу свих ставки, или ако мислите да је потребно - упитајте рачуновођу да вам провери детаље. Исто тако проверите да ли сте добили ТТР. Ако јесте, биће потребно да донесете одлуку о томе шта ћете радити са том уплатом (да ли ћете је узети у готову или је пребацити у "супер" фонд), у вези чега треба да обавестите послодавца.

Пензионисање или повратак на посао?

Ако имате 55 или више година, на располагању вам је неколико могућности. Без обзира да ли ћете се рано пензионисати или не, ви ћете можда желети да направите план прихода за време пензионисања (retirement income stream). То вам може помоћи да побољшате ваш приход док тражите посао. А када се вратите на посао, шема под називом Government's Transition to Retirement (TTR) помоћи ће вам да наставите са планом прихода, да издвајате нешто новца од плате и потенцијално штедите хиљаде долара на порезу.

Можете да користите Over 55 Savings Planner на www.australiansuper.com/calculators да израчунате колики приход можете да имате и како ће то утицати на вашу укупну штедњу.

Прорачунајте ваш буџет

Можда ће бити корисно да прорачунате ваш буџет и пронађете колико ће вам новца бити потребно за наредних неколико месеци и да ли треба да сманујете кућне трошкове. Корисна метода је да поделите своје трошкове на неопходне (као намирнице, плаћање станарине или отплаћивање зајма за кућу, рачуни за струју/гас) и на оне друге по вашем избору (изласци у ресторане и разонода).

Контактирајте Centrelink

Можда имате право на финансијску помоћ од Centrelink-а. Може међутим бити период чекања пре него добијете право на помоћ (income support), па је стога добра идеја да одмах контактирате Centrelink ради следећег:

- Да се региструјете као особа која тражи посао, користећи потврду о отпуштању (Employment Separation Certificate); коју можете да потражите од старог послодавца.
- Да проверите да ли имате право на помоћ око прихода (income support), пре него што одлучите шта ћете радити са новцем од исплате при отпуштању.
- Да проверите да ли имате право на Health Care Card, што би вам могло помоћи да уштедите на важним трошковима.

Ви такође треба да контактирате Centrelink ако се пензионистете и квалификујете за старосну пензију (Age Pension).

Детаље у вези тога на шта имате право, можете проверити на Centrelink вебсајту на www.centrelink.gov.au или позовите 13 28 50 (Служба за запошљавање) или 13 23 00 (Старије особе).

Први месец

Одлучите како ћете користити ваш ТТР (ако га имате)

Ако имате право на ТТР, ваш послодавац ће вам дати извештај пре уплате који вам даје могућност да бирате између три опције:

1. Пребацавање укупне ТТР суме (не укупне суме исплате) у ваш супер фонд.
2. Узимање укупне суме у готову.
3. Узимање једног дела ТТР суме у готову и пребацавање преосталог дела у супер фонд.

Ви морате дати упутства у делу који је за то предвиђен и вратити извештај послодавцу у року од 30 дана. Ако то не учините на време, послодавац ће уплатити ТТР у готову и биће касно да га пребаците у фонд за 'супер'.

Предности пребацавања ТТР у 'супер' фонд

- Ако сте испод 55 година, можда ћете платити пола пореза од оног што бисте платили за већи део или цели ваш ТТР ако га узмете у готову – обично 15% уместо 30%.
- Потрудите се да имате дугорочну корист од ваше исплате, радије него да је целу утрошите у кратком року.

Прегледајте вашу шему осигурања

Чак и ако у наредним месецима не уплаћујете у AustralianSuper, ваше осигурање за случај смрти (Death), тоталног и трајног инвалидитета (Total & Permanent Disability, TPD) и осигурање прихода (Income Protection, IP) наставиће се за 13 месеци, рачунајући од краја месеца у ком је ваш последњи послодавац уплатио допринос (премије осигурања наставиће да се одбијају месечно). Ипак, сада је прави тренутак да размотрите ваше покриће. Прорачуни на нашем вебсајту www.australiansuper.com/calculators дају вам могућност да упоредите различите нивое покрића и видите како то утиче на ваше премије.

Реорганизујте зајмове и дуговања

Ако сте изненада отпуштени и ако имате кредит или друге финансијске обавезе, можете се суочити с тешкоћама око отплаћивања. Што пре разговарате са својим зајмодавцем, биће боље за вас.

Ако вам је око овога потребна помоћ, можете да приступите бесплатном финансијском саветовању. Детаљи о томе каква помоћ је на располагању, могу се наћи на Financial Counselling Australia (FCA) вебсајту www.financialcounsellingaustralia.org.au или позовите 1800 007 007 из било ког места у Аустралији.

У року од два месеца

Организујте свој супер

Оно о чему не треба да бринете је ваш 'супер'. Не треба ништа да радите да бисте остали са AustralianSuper и наставили да плаћате по најнижим ценама у индустрији, за услуге нашег професионалног тима који ће водити рачуна о вашој штедњи.

Ако почнете нови посао, ви једноставно можете тражити од послодавца да ваш Superannuation Guarantee уплаћује на AustralianSuper рачун. То вам помаже да избегнете дупле трошкове, односно пребацивање на фондове који користе део зараде од инвестирања да плаћају дивиденде акционарима или провизију финансијским саветницима.

Ако имате ваш 'супер' у другим фондовима, лако можете да обједините све фондове под ваш AustralianSuper рачун. То ће вас спасити од непотребног плаћања додатних рачуна и учиниће да се ваша укупна 'супер сума' лакше прати.

Можда ћете потражити професионалне савете

Можда ћете потражити неке генералне савете у вези планирања и вођења ваших финансија. Као члан AustralianSuper фонда, ви имате право на бесплатне савете од стране IFFP (Industry Fund Financial Planning) саветника. Контактирајте IFFP на 1300 138 848 или посетите www.iffp.com.au за више информација.

Алтернативно Centrelink's Financial Information Service држи семинаре и обезбеђује бесплатне савете у вези низа финансијских питања, укључујући и то какав избор имате након отпуштања. За детаље можете позвати 13 23 00, или посетите њихов вебсајт на www.centrelink.gov.au и следите 'линкове' до одговарајуће странице - Financial Information Service page.

Да се боље осећамо

Отпуштање је често скопчано са шокovima као што су: изненадно губљење посла, период без посла и могућност или реалност финансијских потешкоћа. Такве ситуације скопчане су са емоционалним проблемима. Помоћ од стране породице, или једноставно дати себи мало времена да се прилагодимо новој ситуацији - може бити нешто сасвим довољно да се преброди прва драматична реакција.

Ипак, ако сте и даље, после ударног шока - љути, фрустрирани, песимистички расположени, узнемирени или депресивни – можда би било добро да поразговарате са неким.

Да проверите да ли је ваша реакција нормална и да ли треба да са неким поразговарате, посетите 'beyondblue' вебсајт (www.beyondblue.org.au). Следите 'Get information' линк да преузмете примерак књижице *Taking Care of Yourself – and Your Family – after Retrenchment and Financial Loss* – или позовите 1300 224 636 да вам пошаљу примерак.

Ова веома корисна књижица објашњава низ уобичајених реакција које људи имају после губљења посла, као и знаке на које треба обратити пажњу, и даје пуно савета да вам помогне да останете позитивни и нађете подршку ако вам је потребно.

Да водимо рачуна о себи у периоду стреса

Живимо у стресним временима. За неког, стрес може водити у депресију, прибегавање алкохолу, или у озбиљније проблеме. То није ништа необично нити је нешто чега треба да се стидите. Ако сте ви или неко други кога познајете под великим стресом, или осећате да вам је тешко, посетите SuperFriend вебсајт на www.superfriend.com.au

Креиран од групе за индустрију релевантних 'супер' фондова, укључујући AustralianSuper, овај сајт доноси обиље материјала од стране здравствених организација и обезбеђује информације и савете покривајући следеће:

- једноставне и ефикасне начине за побољшање физичког и менталног здравља
- постизање свеукупне радне/животне равнотеже
- откривање симптома уобичајених менталних и емоционалних проблема, и
- тражење и добијање помоћи.

Уобичајена питања

Питање: Да ли ће додатни 'екстра' супер бити укључен у моју исплату при отпуштању?

Одговор: Не

Исплата при отпуштању не укључује Superannuation Guarantee (SG) уплату. Када нас ви или ваш послодавац обавестите да сте отпуштени, онда ћемо моћи тачно да вам кажемо колико вам је уплаћено у 'супер' фонд.

Ми ћемо вам такође рећи колико, ако уопште имате, износи део вашег супера који не мора остати у фонду (non-preserved) и који можете да подигнете.

Питање: Могу ли да останем са AustralianSuper?

Одговор: Да.

Ви ћете аутоматски остати са AustralianSuper. Не треба ништа да радите у периоду између губљења посла и налажења новог посла.

Када добијете нов посао, једноставно питајте новог послодавца да уплаћује допринос на ваш AustralianSuper рачун.

Ако сте отпочели свој властити бизнис и тиме постали само-запослени, ви можете одлучити да пребаците свој салдо у наш Personal Plan, нарочито оформљен за само-запослене; треба да само попуните формулар.

Ако већ имате 55 или више година и имате најмање \$10,000 на свом рачуну, ви такође можете да почнете да узимате AustralianSuper Pension као прелазни пут ка пензионисању. Ако наставите да радите са непуним радним временом (part-time), ви можете да користите AustralianSuper Pension да побољшате свој приход. Ако се трајно пензионисте, AustralianSuper Pension вам обезбеђује флексибилан и према потреби подешен приход који се после 60 година старости не опорезује. У вези детаља, посетите www.australiansuper.com/pension

Питање: Да ли могу да подигнем нешто од мог 'супера' управо сада?

Одговор: Ако сте испод 55 година старости, ви можете да подигнете новац (lump sum) само у следећим ситуацијама:

- ако имате део који не мора остати у фонду (non-preserved benefits); или
- ако испуњавате услове за рано подизање 'супера' на основу специјалних разлога 'compassionate grounds' (нпр. потребан вам је новац за лечење озбиљне болести) или због финансијских тешкоћа (што укључује да сте морали имати државну помоћ за претходних 26 недеља и да и даље примате помоћ).

Да проверите да ли имате било какву суму коју не морате да држите у 'супер фонду', погледајте ваш шестомесечни извештај или селогујте на ваш рачун преко интернета.

Када сте напунили 55 (под условом да сте рођени пре 1. јула 1960), ви можете:

- пензионисте се перманентно и подигните из 'супер фонда' онолико новца колико желите

- да се трајно пензионисте и почнете да добијате редован приход са рачуна (AustralianSuper Pension), као део пензионог плана; или
- да смањите радне сате и користите пензиони план (account-based income stream) да побољшате свој приход.

Питање: Ако би се подигло неколико хиљада долара, да ли би то утицало на крајњи ефекат 'супера'?

Одговор: Да

Било какво значајно подизање новца из супера сада, имаће велики утицај на ваш пензиони фонд. Користите наше обрачунае на www.australiansuper.com/calculators да видите колики би утицај подигнута сума могла имати на вашу пензију.

Питање: Да ли има неких додатних наплата?

Одговор: Не

AustralianSuper не наплаћује екстра у вези отпуштања, при промени послодавца, или када сте незапослени. Чак и ако промените фонд и затворите AustralianSuper рачун – за то нећете морати да платите (no termination fee), мада се плаћа \$35 за подизање новца (withdrawal fee).

Плаћа се стандардно \$35 за подизање било које суме која се може подићи/која није под рестрикцијама (non-preserved).

Питање: Да ли ће се наставити моје осигурање?

Одговор: Да

Ако имате осигурање за случај смрти (Death), тотални и трајни инвалидитет (Total & Permanent Disability, TPD) и/или осигурање прихода (Income Protection), кроз AustralianSuper – ви ћете бити покривени исто као и раније – за 13 месеци, чак и ако нове уплате нису стављене на ваш рачун, уз услов да има доста новца на вашем рачуну да покрије премије осигурања.

Питање: Могу ли још увек да добијем исплату за отпуштање ако мој послодавац иде у ликвидацију?

Одговор: Да

Ако вам делимично или у целости није уплаћено оно на шта ви имате право, због тога што је ваш послодавац банкротирао или пао под стечај, можете послати GEERS захтев за наплату (General Employee Entitlements and Redundancy Scheme). GEERS шема може вам платити до три месеца заостале зараде, сав неискоришћен годишњи одмор и одмор на основу година стажа, до пет недеља исплате на основу отказног рока и до четири недеље по основу губљења посла - за сваку годину рада код дотичног послодавца: важе ограничења за високе плате. За више детаља, посетите www.deewr.gov.au или позовите GEERS дежурну линију: 1300 135 040.

За више информација

Ако вам је потребно више информација у вези отпуштања, позовите **1300 300 273**. Australian Super има службенике који говоре два језика и/или вам могу помоћи да се повежете са преводиоцем.